

Natura 2000-handleplan

Røjle Klint og Kasmose Skov

Natura 2000-område nr. 111
Habitatområde H95

Kolofon

Titel:

Natura 2000-handleplan Røjle Klint og Kasmose Skov

Udgiver:

Middelfart Kommune
Østergade 21
5580 Nørre Aaby
www.middelfart.dk

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

Copyright:

Middelfart Kommune og Naturstyrelsen

År:

2012

Forsidefoto:

Jonas Hansen

ISBN nr.:

978-87-7279-501-0

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	3
Baggrund.....	4
Sammendrag af den statslige Natura 2000-plan	5
Mål for planperioden.....	7
Forventede metoder og forvaltningstiltag	8
Prioritering af den forventede forvaltningsindsats.....	11
Forventet effekt	13
Bilag 1: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag.....	15
Bilag 2: Fordeling af indsats mellem handleplan-myndigheder og offentlige lodsejere	16
Bilag 3: Kort med kortlagte naturtyper	17
Bilag 4: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område 111 Røjle Klint og Kasmose Skov.....	18
Bilag 5: Forklaring af Natura 2000-begreber m.m.	20
Bilag 6: Strategisk Miljøvurdering	23

Baggrund

Der er udarbejdet statslige Natura 2000-planer for 246 Natura 2000-områder, som kan findes her: [Natura 2000-plan](#).

Denne handleplan er en udmøntning af Natura 2000-plan for område Røjle Klint og Kasmose Skov.

Handleplanen er udarbejdet af Middelfart Kommune og Naturstyrelsen.

Kommunen er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder - bortset fra skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Kommunen sikrer gennemførelse for sit område inden udgangen af år 2015.

Naturstyrelsen er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Naturstyrelsen sikrer gennemførelse af disse dele af handleplanen inden udgangen af år 2021.

Naturstyrelsen er offentlig lodsejer og gennemfører Natura 2000-planen direkte i sin drifts- og plejeplan. Der vil i den endelige handleplan være resumé af denne drifts- og plejeplan i bilag 4. Herudover indgår drifts- og plejeplanlægning for offentlige arealer kun i handleplanens bilag 2.

Handleplanen er udarbejdet med hjemmel i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 932 af 24/9 2009), bekendtgørelse nr. 1117 af 25/11 2011 om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner og bekendtgørelse nr. 1116 af 25/11 2011 om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning.

Det fremgår af lovgivningen:

- at en handleplan skal indeholde:
 - en prioritering af handleplan-myndighedens forventede forvaltningsindsats i planperioden
 - en angivelse af mål og forventet effekt for de enkelte aktiviteter
 - de forventede metoder og forvaltningstiltag, som handleplan-myndigheden vil tage i brug for at forbedre naturtilstanden eller fastholde gunstig bevaringsstatus
- at en handleplan ikke må stride imod retningslinjer fastsat i den statslige Natura 2000-plan.
- at en handleplan skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelse af handleplanen.

Alle myndigheder skal i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt lægge Natura 2000-planen og -handleplanen til grund.

I handleplanen anvendes en række Natura 2000-begreber m.m., som er defineret nærmere i bilag 5.

Sammendrag af den statslige Natura 2000-plan

Natura 2000-område nr. 111 Røjle Klint og Kasmose Skov

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området ligger på Nordvestfyn ud til Lillebælt og har et areal på ca. 178 ha. Området består hovedsagelig af skov og agerjord, men indeholder desuden flere arealmæssigt små lysåbne habitatnaturtyper.

Områdets jordbund består af plastisk ler, hvilket præger kystlandskabet. Der er således stejle skrænter, kløfter og skred mod kysten.

Vigtigste naturværdier

Røjle Klint indeholder fine forekomster af naturtyperne kalkholdige og sure overdrev samt kilder og væld. Foran klinten er der udviklet et mindre marint forland med strandvolde og rigkær.

De lysåbne habitatnaturtyper udgør kun en lille del af det samlede lysåbne naturareal.

I skovene dominerer bøgeskovsnaturtyperne, heriblandt bøg på kalkbund. Arealer med elle- og askeskov forekommer i lavninger og på selve skredfladerne ud mod havet.

Trusler mod områdets naturværdier

Skovnaturtyperne har en god-høj skovtilstand og kalkoverdrev har en god naturtilstand. Surt overdrev, kildevæld og rigkær har en moderat naturtilstand.

Forekomsterne af rigkær og overdrev har generelt beskedne størrelser og ligger isolerede som følge af især tilgroning med træer.

Områdets naturtyper påvirkes af næringsstofbelastning med kvælstof fra luften.

Næringsstofbelastningen fra tilstødende landbrugsarealer er desuden for høj for alle overdrev og kildevæld.

Målsætning og indsats

Områdets kystpartier sikres en fri dynamik uden nyetablering af kystbeskyttelse. Områdets skov- og lysåbne naturtyper sikres en god-høj skov- og naturtilstand samt områdets økologiske integritet sikres ligeledes.

De lysåbne naturtyper udvides og sammenkædes, hvis de naturgivne forhold gør det muligt, og deres samlede arealer øges.

Indsats

Indsatsen vil helt overvejende dreje sig om sikring af og/eller genindføre lysåbne forhold ved rydning af opvækst og drift (græsning) af naturtyperne. Der gennemføres en reduktion af tilførslen af næringsstoffer til naturtyperne.

Forekomsterne af surt overdrev, kalkoverdrev og rigkær udvides og sammenkædes, hvor det naturmæssigt er muligt.

Konstaterede forekomster af habitatnaturtyper, der ikke er omfattet af lovgivningen, skal sikres mod ødelæggelse.

Endelig udføres en særlig indsats for truede naturtyper og arter ved at øge arealet med kalkoverdrev med i størrelsesordenen 1-2 ha og der foretages om muligt en mindre udvidelse af arealet med surt overdrev. Desuden foretages en mindre udvidelse af arealet med rigkær.

Oversigt over de væsentligste indsatser til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke anvendt
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter		X		
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger		X		
Ekstensiv drift Fx indførsel eller opretholdelse af græsning, høslet mm.		X		
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)	X			
Reducere forstyrrelser Fx færdsel og sejlads				X
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder				X

Mål for planperioden

(Natura 2000-planens indsatsprogram)

Natura 2000-planens indsatsprogram er bindende retningslinjer for handleplanen i første planperiode, og anvendes derfor som handleplanens mål. Dette indsatsprogram skal være gennemført med udgangen af år 2015, dog år 2021 for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Indsatsprogrammet vedrører alene naturtyper og arter, som er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, jf. bilag 1.

Indsatsprogrammet er på side 20 i [Natura 2000-planen](#).

Her er et sammendrag:

Naturtyper

- ❖ De lysåbne terrestriske naturtyper sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje.
- ❖ Skovnaturtyper sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje eller udlægges i særlige tilfælde til urørt skov.
- ❖ Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi i rigkær og kilder. Det undersøges nærmere, hvor der er behov for at skabe mere hensigtsmæssig hydrologi i skovnaturtyperne, og disse steder sikres den for skovnaturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi.
- ❖ Kalkoverdrev, surt overdrev og rigkær udvides og sammenkædes hvor det er naturmæssigt muligt. Arealet med kalkoverdrev udvides med 1-2 ha.

Indsatser som forventes gennemført via anden planlægning end handleplanen:

Husdyrgodkendelsesloven: Reduktion af kvælstof-deposition fra luften på områdets naturtyper sker ved administration af denne lov.

Vandplanen: Regulerer tilførslen af næringsstoffer til søer og vandløb.

Forventede metoder og forvaltningstiltag

Her angives de metoder og forvaltningstiltag, som forventes at skulle anvendes for at opfylde handleplanens mål (Natura 2000-planens indsatsprogram). Der angives dog *ikke* metoder og forvaltningstiltag for offentlige arealer, hvor lodsejerne selv udarbejder drifts- og plejeplaner for at gennemføre Natura 2000-planen. Der henvises til resumé af denne offentlige drifts- og plejeplanlægning i bilag 4 (vil først være tilgængelig i den endelige handleplan).

Den konkrete indsats på et areal forventes i stort omfang udmøntet ved, at lodsejeren søger om tilskud fra en række særlige tilskudsordninger under Landdistriktsprogrammet. For nærmere information henvises til [NaturErhvervsstyrelsen](#) og – for skovbevoksede arealer – til [Naturstyrelsen](#).

Kommunen kan i den forbindelse bidrage med vejledning om naturpleje og med myndighedsbehandling af de tiltag der kræver det.

Overdrevsarealer ved Røjle Klint, foto: Jens Aamand Kristensen

Arealer angivet i tabel 1 er potentielle bruttoarealer, der vil blive undersøgt nærmere i planperioden med henblik på at vurdere gennemførlighed. Indsatsens præcise omfang i planperioden vil bero på en biologisk, teknisk og økonomisk vurdering og vil sikre Natura 2000-planens målopfyldelse ved at:

- o Arealer med disse naturtyper indenfor Natura 2000-området ikke går tilbage
- o Tilstanden samlet set ikke forringes i denne planperiode.

Hvor der i Natura 2000-planen er angivet eksakte antal hektar, er disse antal også normsættende for handleplanens ambitionsniveau og der er således ikke tale om potentielle bruttoarealer.

Naturtyper

I tabel 1 angives de forventede metoder og forvaltningstiltag for naturtyperne på udpegningsgrundlaget, jf. bilag 1. Tabellen er inddelt i 3 grupper:

- Lysåbne naturtyper, inkl. sø- og vandløbsnaturtyper (se bilag 5)
- Skovnaturtyper (se bilag 5)
- Ny habitatnatur (dvs. forventede udvidelser af naturtyperne)

Hovedparten af arealet med naturtyper er kortlagt, og kan ses på hjemmesiden [PRIOR](#). I tabel 1 er der et skøn over omfanget af de enkelte metoder og forvaltningstiltag for de kortlagte naturtyper samt et skøn over omfanget af ny habitatnatur. I den forbindelse skelnes mellem ”Igangværende indsats” og ”Behov for ny indsats”, da der allerede er igangværende indsatser i Natura 2000-området, der bidrager til at opfylde handleplanens mål.

Tabel 1: Forventede metoder og forvaltningstiltag for naturtyperne*

Forventede metoder og forvaltningstiltag	Skøn over omfanget af:		
	Igangværende Indsats	Behov for ny indsats	Samlet indsats
Lysåbne naturtyper:**			
Rydning af uønsket opvækst	-	op til 0,3 ha	op til 0,3 ha
Forbedring af hydrologi	-	-	-
Græsning eller høslæt	-	op til 1 ha	op til 1 ha
Skovnaturtyper:***			
<i>Skov med fredskovspligt:</i>			
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	-	op til 14 ha	op til 14 ha
Urørt skov	-	op til 4 ha	op til 4 ha
Forbedring af hydrologi	-	-	-
<i>Skov uden fredskovspligt:</i>			
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	-	op til 3 ha	op til 3 ha
Urørt skov	-	op til 1 ha	op til 1 ha
Forbedring af hydrologi	-	-	-
Ny habitatnatur****:			
Udvidelser af naturtyper	-	op til 1 ha	op til 1 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner. Antallet af hektar er angivet som potentielle bruttoarealer. Se bilag 4.

** Der er kortlagt 0,9 ha lysåben natur på amatrikulerede arealer, disse arealer figurerer ikke i tabellen.

*** Der er kortlagt 5,49 ha skovnaturtyper på amatrikulerede arealer, disse arealer figurerer ikke i tabellen.

**** I bilag 3 er der et kort, som viser potentielle områder for ny habitatnatur.

Særligt for lysåbne naturtyper:

Igangværende indsats:

Dækker lysåbne habitatnaturtyper, der græsses/plejes som del af MVJ-aftale eller naturforvaltningsaftale. Dog er det kun de aftaler, der udløber efter 31.12.15, som er medregnet som igangværende indsat. De aftaler, der udløber inden denne dato er regnet med under behov for ny

indsat. Der kan være arealer, der græsses/drives uden at der indgås en aftale med en myndighed, disse indgår derfor ikke som igangværende indsats.

Særligt for skovnaturtyperne:

Igangværende indsats

Dækker skovarealer, der i hele planperioden er beskyttet ved skovlovsaftale, fredning eller lignende. I særlige tilfælde kan der være behov for en supplerende beskyttelsesindsats.

Træbevoksede moser, hvor vegetationen er opstået naturligt, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 eller skovlovens § 28. Det kan omfatte 91E0 Elle- og askeskov. Sådanne arealer er ikke medtaget under "Igangværende indsats" i tabel 1, selvom beskyttelsen kan være tilstrækkelig.

Behov for særlig indsats

Generelt skal der være en særlig beskyttelsesindsats af skovnatur, der er i høj tilstand. Det skal bidrage til at bevare de ekstraordinære naturværdier. Se nærmere i bilag 5 under "Skovnaturtypebevarende drift og pleje" og "Urørt skov".

Bruttoarealet for urørt skov er arealer i høj tilstand med bl.a. stor andel dødt ved, mens bruttoarealet for forbedret hydrologi er de mest tørre arealer med 91E0 Elle- og askeskov, der har fungerende grøfter.

Reduktion af arealet med skovnaturtyper

I forbindelse med udvidelser af den truede naturtype 7230 Riggær, kan der forekomme reduktioner i arealet med 91E0 Elle- og askeskov.

Prioritering af den forventede forvaltningsindsats

Indsatsen i 1. planperiode skal standse tilbagegangen for naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget. I Natura 2000-planen er dette mål udmøntet i fire sigtelinjer:

1. Sikring af tilstanden af eksisterende naturarealer og arter
2. Sikring af de små naturarealer
3. Sikring af naturtyper og levesteder som ikke er beskyttede
4. Indsats for truede naturtyper og arter

De fire sigtelinjer lægger niveauet for den indsats, som handleplanmyndighederne skal gennemføre, og er udtryk for den nationale prioritering i 1. planperiode.

For så vidt angår frivillighed og ambitionsniveau gælder i første planperiode indtil videre den med Grøn Vækst afledte nationalpolitiske præmis om frivillighed i Natura 2000-indsatsen, hvilket også er baggrunden for økonomiaftalen for 2013 ml. regeringen og KL, der lægger de økonomiske rammer for den kommunale Natura 2000-indsats.

Middelfart Kommune

Kommunens prioriteringer gælder for de lysåbne naturområder og ikke-fredskovspligtige skovbevoksede områder, mens Naturstyrelsens prioriteringer gælder for de skovbevoksede fredskovspligtige arealer.

Her beskrives de dele af indsatsprogrammet, som Middelfart Kommune forventer at gennemføre med særligt fokus:

- **Tidlig opsøgende/faciliterende indsats over for relevante lodsejere:**
 - a. Information af alle lodsejere indenfor Natura 2000 området i kommunen
 - b. Lodsejere, som er særligt interesserede i at gennemføre en indsats.
- **Større og mere komplekse forvaltningsindsatser**
 - a. EU LIFE+ projekter

Den konkrete indsats på et areal forventes af staten i stort omfang udmøntet ved, at lodsejeren søger om tilskud fra en række særlige tilskudsordninger under Landdistriktsprogrammet. Kommunens råderum til implementering af indsatserne er således begrænset til opsøgende og vejledende arbejde. Såfremt de private lodsejere ikke finder tilskudsordningerne tilstrækkelige, eller af andre grunde ikke frivilligt vil søge ordningerne, har kommunen således ikke mulighed for at sikre målopfyldelsen.

Naturstyrelsen

Prioritering af indsats for skovbevoksede fredskovspligtige arealer.

Tidlig opsøgende/faciliterende indsats over for

- a. Lodsejere med en stor andel af områdets skovnatur-forekomster i høj tilstand.
- b. Lodsejere med stor andel af områdets bruttoareal for urørt skov, hvor muligheden for udlæg til urørt skov undersøges nærmere.
- c. Lodsejere med en stor andel af områdets arealer med den EU-prioriterede skovnaturtype: *91E0 Elle- og askeskov*.

Områdets jordbund består af plastisk ler, hvilket giver området karakter. Her et af de aktive skred i Kasmose Skov. Foto: Jens Skovager Østergaard.

Forventet effekt

Her beskrives den forventede naturmæssige effekt ved at gennemføre de enkelte aktiviteter. Den faktiske naturmæssige effekt for naturtyper og arter vil løbende blive fulgt i det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

Lysåbne naturtyper:

Rydning af uønsket opvækst:

I forbindelse med pleje af lysåbne arealer vil det ofte være nødvendigt at foretage en rydning af buske og træer. Det vil typisk være arealer, hvor græsning eller slåning har været enten utilstrækkelig eller helt opgivet, og der har indfundet sig uønsket opvækst. Det kan f.eks. være bævreasp på overdrev og hede eller pilekrat i moser, enge og søer. Rydningen sikrer, at den flora og fauna, der trives med lysåbne forhold, ikke skygges bort. Desuden vil rydning ofte bidrage til at bekæmpe invasive arter som Rynket Rose. Det er vigtigt, at det ryddede opvækst fjernes for at skabe gode vækstbetingelser for den lysåbne vegetation.

Ved rydning af arealer med stort potentiale for at udvikle ny habitatnatur vil den vegetation, der er karakteristisk for naturtypen, kunne indfinde sig efter få år. Det gælder særligt for tidlige tilgroningsstadier af naturtyperne.

En rydning af uønsket opvækst vil også komme arter tilknyttet lysåben natur til gode. Rydning af uønsket trævækst på enge forventes at forbedre levestederne for alle engfugle, som generelt foretrækker åbent land med vidt udsyn som yngleområder.

Græsning eller høslæt:

Hovedparten af de lysåbne naturtyper er betinget af græsning eller høslæt. Overlades de til sig selv uden drift, vil de gro til i høje urter og græsser og med tiden springe i krat og skov. Det er en naturlig proces, men hvis det får lov at ske, vil et stort antal arter blive skygget bort. Græsning eller høslæt vil derfor have en stor positiv effekt på de fleste lysåbne naturtyper og vil ofte være en forudsætning for gunstig bevaringsstatus. Der er dog enkelte lysåbne naturtyper, som ikke eller kun i særlige tilfælde vurderes at have behov for afgræsning eller høslæt. Det drejer sig f.eks. om hængesæk og højmose.

Græsning eller høslæt er et middel til at bekæmpe invasive arter som f.eks. Kæmpe-Bjørneklo.

Når afgræsning foregår uden eller med begrænset tilskuds fodring, eller når høslæt følges op med fjernelse af den afslåede biomasse, vil effekten af græsning eller høslæt være særlig positiv, idet plejen i disse tilfælde både sikrer lysåbne forhold og fjerner næringsstoffer fra arealerne.

Græsning og høslæt vil også komme dyrearter tilknyttet lysåben natur til gode.

Skovnaturtyper:

- Skovnaturtypebevarende drift og pleje
Med den *skovnaturtypebevarende drift og pleje* beskyttes skovnaturtyperne mod gødskning, sprøjtning og yderligere afvanding. I nogle tilfælde etableres mere naturlige vandstandsforhold. Der sikres nogle af de naturmæssigt vigtige strukturer, f.eks. vedvarende skovdække, en vis andel uforstyrret jordbund, hule og døde træer. De karakteristiske træarter for skovnaturtyperne fremmes, og invasive arter kan bekæmpes. I særlige tilfælde plejes skovnaturtyperne med gamle driftsformer såsom skovgræsning og stævning. Den samlede forventede effekt er en sikring af skovnaturtyperne.
- Urørt skov
Udlæg til urørt skov sikrer fri dynamik og andre naturlige processer i skovens økosystem. Der vil efter en (længere) årrække typisk være mere dødt ved, flere store og hule træer, en uforstyrret jordbund samt mere naturlig hydrologi. På sigt vil der kunne ses en effekt på den flora og fauna, der er tilknyttet disse naturforhold. Den samlede forventede effekt er en sikring af skovnaturtyperne og de særlige strukturer, som knytter sig til urørt skov.

Ny habitatnatur/ udvidelse af naturtyper:

Den ny habitatnatur skal typisk sammenbinde små, fragmenterede forekomster af naturtyperne og/eller udvide arealet af truede naturtyper. Desuden kan det være for at øge levestederne for truede arter.

Hvis udvidelserne sker på arealer med et stort potentiale for genskabelse af naturtyper, vil der med den nødvendige indsats (forbedring af vandstandsforhold, rydning mv.) og pleje (afgræsning eller høslæt) kunne udvikles ny habitatnatur på relativt få år. Det kan f.eks. være arealer, der tidligere har rummet naturtypen og som ligger i nær tilknytning til eksisterende arealer med naturtypen. Hvis udvidelsen derimod foregår på tidligere landbrugsjord, må udviklingen mod habitatnatur af høj kvalitet forventes at tage væsentlig længere tid (ofte flere årtier).

Bilag 1: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 95:

Naturtypenr.	Naturtype	Handleplan-myndighed		I alt*
		Middelfart Kommune	Naturstyrelsen	
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde			<i>Ej kortlagt</i>
1220	Flerårig vegetation på stenede strandvolde			<i>Ej kortlagt</i>
1230	Kystklint/Klinter			<i>Ej kortlagt</i>
3150	Næringsrig sø			<i>Ej kortlagt</i>
6210	Kalkoverdrev	0,6		0,6
6230	Surt overdrev	0,1		0,1
7220	Kildevæld	0,7		0,7
7230	Rigkær	0,5		0,5
9110	Bøg på mor			0,0
9130	Bøg på muld	0,8	9,2	10,0
9150	Bøg på kalk	0,1	0,0	0,1
9160	Ege-blandskov	0,0	0,5	0,5
91E0	Elle- og askeskov	1,4	4,1	5,5

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planer i egne drifts- og plejeplaner. Der er desuden kortlagt skovnaturtyper på 5,49 ha umatrikulerede arealer, heraf 1,4 ha bøg på muld, 0,17 ha ege- blandskov og 3,92 ha elle- og askeskov, disse arealer er ikke medtaget i tabellen. 0,9 ha umatrikuleret lysåben natur er til gengæld medtaget i denne tabel.

Bilag 2: Fordeling af indsats mellem handleplan-myndigheder og offentlige lodsejere

I Natura 2000-planens indsatsprogram er der retningslinjer, hvor der er behov for en nærmere afklaring af, hvem der følger op på retningslinjerne. Det drejer sig om følgende retningslinjer:

2.1 Forekomsterne af kalkoverdrev, surt overdrev og rigkær udvides og sammenkædes, hvor det naturmæssigt er muligt.

4.1 Arealer af kalkoverdrev øges i størrelsesordenen 1-2 ha og der foretages om muligt mindre udvidelse af arealet med surt overdrev.

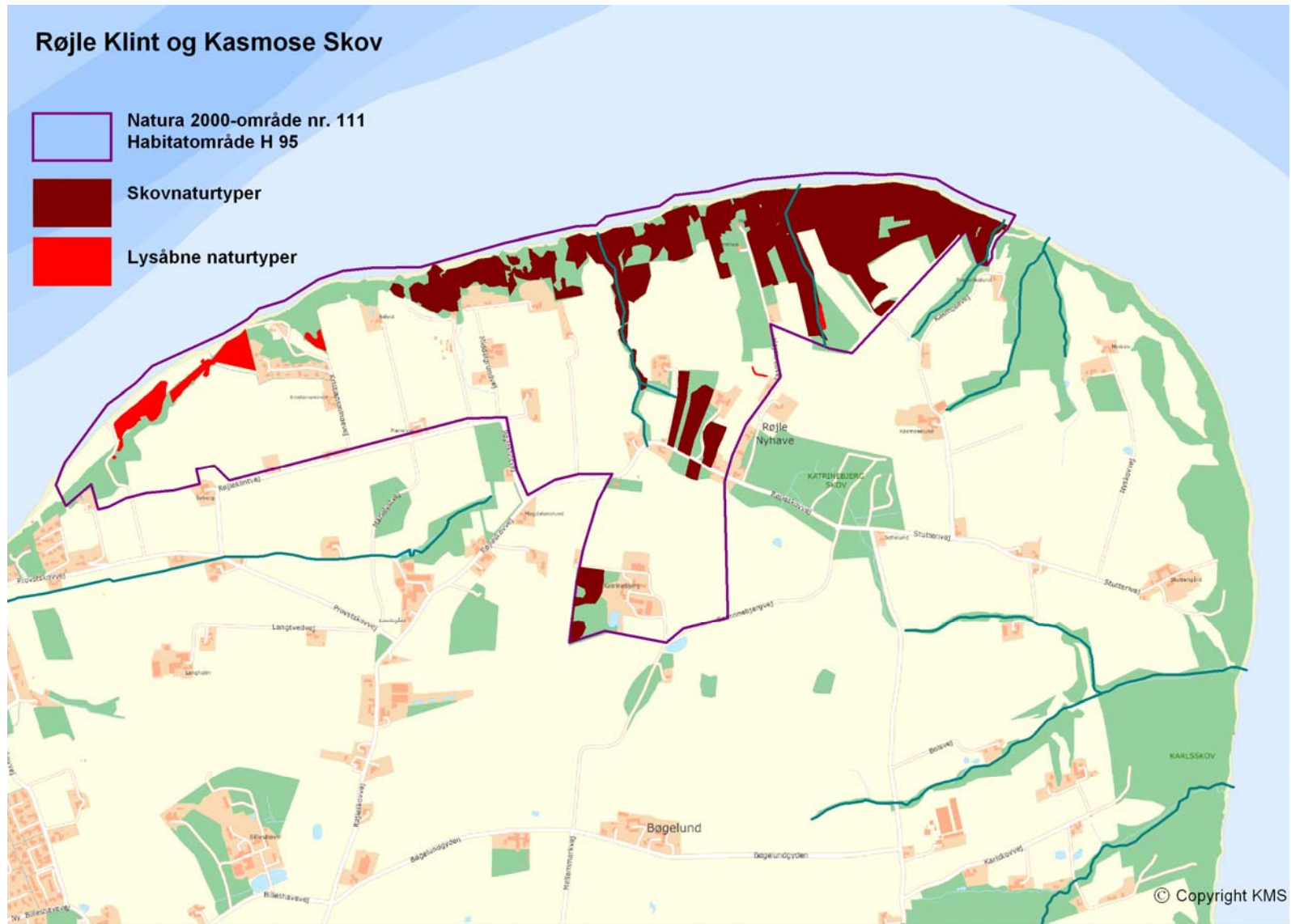
4.2 Der foretages mindre udvidelse af arealet med rigkær.

Det kan både være handleplan-myndigheder og offentlige lodsejere, der skal følge op på disse retningslinjer. Derfor omfatter bilag 2 både private og offentlige arealer (inkl. offentlige arealer, hvor lodsejeren selv udarbejdet drifts- og plejeplan).

Der er aftalt følgende opgavefordeling mellem de offentlige lodsejere og handleplan-myndigheder i Natura 2000-området:

	Handleplan-myndighed	Offentlige lodsejere	Total
	Middelfart Kommune	Naturstyrelsen	
Udvidelse af naturtypen 6210 kalkoverdrev	-	Ca. 2 ha	Ca. 2 ha
Udvidelse af naturtypen 6230 surt overdrev	Mindre udvidelse om muligt	-	-
Udvidelse af naturtypen 7230 rigkær	Mindre udvidelse om muligt	-	-

Bilag 3: Kort med kortlagte naturtyper

Bilag 4: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område 111 Røjle Klint og Kasmose Skov

Indenfor Natura 2000- området ejer Naturstyrelsen ca. 22 ha, hvoraf størstedelen ligger i Kasmose Skov, som er omfattet af naturskovsstrategien. Den gamle skov inkl. skrænter og strandbred blev i 1993 udpeget til urørt skov, men sidste egentlige gennemhugning skete i 1981. Skoven har altid været svært fremkommelig og dyrkningen derfor tilsvarende ekstensiv. En mindre del af skoven blev i 1981 afdrejet og tilplantet med eg, mens resten af skoven formodentlig er fremkommet ved naturlig foryngelse. Kystskrænten ud for skoven er stejl og består især af plastisk ler. Her findes slugter med jordflydning og mange væld. Resten af arealet - agerarealerne, en ældre askebevoksning mod øst samt egekulturen mod vest, skal efter udløbet af landbrugsforpagtningen drives som græsningsskov. I Kasmose Skov er der en rig og særpræget flora. Her findes bl.a. gøgeurterne stor gøgeurt (rødlistet som sjælden (R)), skov-gøgelilje, skov-hullæbe, tætblomstret hullæbe (rødlistet som sjælden (R)) og rederod.

Tabel a Kortlagte naturtyper på Naturstyrelsens arealer i området

Naturtype	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
Lysåbne naturtyper	6210	Kalkoverdrev	1
	7220	Kildevæld	<1
			I
Skovnaturtyper	91E0	Elle- og askeskov	4
	9130	Bøg på muld	5
	9150	Bøg på kalk	1
	9160	Ege-blandskov	1
			II
I alt			12

Indsats for naturtyperne

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for *naturtyperne* på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i 3 tabeller:

- Lysåbne naturtyper
- Skovnaturtyper
- Planlagte udvidelser af naturtyperne

I tabel b og c skelnes mellem ”Eksisterende driftsplan mv.” og ”Nyt”, da der allerede ifølge driftsplaner m.m. for styrelsens arealer skal ske en drift/pleje, der bidrager til at gennemføre plejeplanen.

Tabel b Planlagt indsats for lysåbne naturtyper

Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Græsning	eksisterende	1
		<i>I</i>

Tabel c Planlagt indsats for skovnaturtyper

Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Urørt skov	eksisterende	7
	nyt	4
		<i>11</i>
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	eksisterende	1
		<i>I</i>
Ingen jordbearbejdning	eksisterende	1
		<i>I</i>
Bevarelse af store træer til henfald	eksisterende	1
		<i>I</i>
Gamle driftsformer i skov	eksisterende	1
		<i>I</i>

Udvidelsesmål	Forøgelse på sigt, ca. ha
Udvikling mod 6210 Kalkoverdrev	2
<i>Ialt</i>	<i>2</i>

Tabel d Planlagte udvidelser af naturtyper

Bilag 5: Forklaring af Natura 2000-begreber m.m.

Begreb	Forklaring
Natura 2000	Natura 2000 er et netværk af områder i EU med særligt værdifuld natur. Natura 2000 er en samlebetegnelse for habitatområder og fuglebeskyttelsesområder. I Danmark tales om internationale naturbeskyttelsesområder, som også rummer Ramsarområder, og består af et eller flere af disse særligt udpegede områder. Natura 2000-områderne kan ses i Danmarks Miljøportal . Der er mere information om Natura 2000 på Naturstyrelsens hjemmeside
Udpegningsgrundlag	Udpegningsgrundlaget er en fællesbetegnelse for de arter og naturtyper, som findes indenfor et internationalt beskyttelsesområde og som er omfattet af listerne i habitatdirektivet eller fuglebeskyttelsesdirektivet, som forudsætter udpegningsgrundlag af beskyttelsesområder. Du kan finde udpegningsgrundlag her: Udpegningsgrundlag .
Naturtyper	Naturtyperne er defineret nærmere i " Habitatbeskrivelser, årgang 2010 ". Endvidere er alle danske naturtyper beskrevet på Naturstyrelsens hjemmeside .
Lysåbne terrestriske naturtyper	I Danmark er der 35 lysåbne terrestriske naturtyper: 1210 (Enårig vegetation på strandvolde) , 1220 (Flerårig vegetation på stenede strande) , 1230 (Klinter eller klipper ved kysten) , 1310 (Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter) , 1320 (Vadegræssamfund) , 1330 (Strandenge) , 1340 (Indlands-strandenge) , 2110 (Begyndende klitdannelser) , 2120 (Hvide klitter og vandremiler) , 2130 (Stabile kystklitter med urtevegetation) , 2140 (Stabile kalkfattige klitter med Empetrum nigrum) , 2160 (Kystklitter med havtorn) , 2170 (Kystklitter med gråris) , 2190 (Fugtige klitlavninger) , 2250 (Kystklitter med enebær) , 2310 (Indlandsklitter med lyng og visse) , 2320 (Indlandsklitter med lyng og revling) , 2330 (Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene) , 4010 (Våde dværgbusksamfund med klökkelyng) , 4030 (Tørre dværgbusksamfund (heder)) , 5130 (Enebærkrat på heder, overdrev eller skrænter) , 6120 (Tørketålende græsvegetation på kalkrig jordbund) , 6210 (Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund) , 6230 (Artsrige overdrev) , 6410 (Tidvis våde enge) , 6430 (Bræmmer med høje urter) , 7110 (Aktive højmoser) , 7120 (Nedbrudte højmoser) , 7150 (Lavninger på tørv med Rhynchosporion) , 7210 (Kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe) , 7220 (Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand) , 7230 (Rigkær) , 7140 (Overgangstyper af moser og hængesæk) , 8220 (Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter) , 8230 (Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantensamfund) .
Sø- og vandløbsnaturtyper	I Danmark er der 7 sø- og vandløbsnaturtyper: 3110 (Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller) , 3130 (Ret næringsfattige søer og vandhuller) , 3140 (Kalkrige søer og vandhuller med kransnålgær) , 3150 (Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter) , 3160 (Brunvandede søer og vandhuller) , 3260 (Vandløb med vandplanter) , 3270 (Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter) .
Skovnaturtyper	I Danmark er der 10 skovnaturtyper: 2180 (Skovklit) , 9110 (Bøg på mor) , 9120 (Bøg på mor med kristtorn) , 9130 (Bøg på muld) , 9150 (Bøg på kalk) , 9160 (Ege-blandskov) , 9170 (Vinteregeskov) , 9190 (Stilkege-krat) , 91D0 (Skovbevokset tørvemose) , 91E0 (Elle- og

	askeskov).
Kortlægning	Under forarbejdet til Natura 2000-planerne er en række naturtyper kortlagt ved en fysisk gennemgang af habitat-områderne. Naturtyperne er afgrænset og identificeret, og der er registreret oplysninger om struktur og artsindhold på arealerne. De kortlagte områder kan f.eks. findes på PRIOR .
Tilstandsklasse	Tilstandsklassen er udtryk for naturkvaliteten af den enkelte kortlagte naturtype. Tilstandsklassen er beregnet på baggrund af strukturindikatorer og artsdata, som er indsamlet ved kortlægningen. Ud fra strukturindikatorerne beregnes et strukturindeks, og tilsvarende beregnes et artsindeks ud fra de indsamlede artsdata. Hver især fortæller de to indeks noget om de aktuelle livsvilkår og den seneste historie på arealet. Tilstanden er en sammenvejning af de to indeks. Der er 5 tilstandsklasser: I. Høj tilstand II. God tilstand III. Moderat tilstand IV. Ringe tilstand V. Dårlig tilstand De to øverste klasser I og II opfylder Habitatdirektivets krav til gunstig bevaringsstatus under forudsætning af, at der foreligger en prognose der siger, at arealet også i fremtiden vil kunne opretholde den høje eller gode tilstand. Tilstandsklasse (inkl. struktur- og artstilstand) for en kortlagt naturtype kan ses på PRIOR .
Gunstig bevaringsstatus	En naturtypes bevaringsstatus er gunstig, når: - arealet med naturtypen i det naturlige udbredelsesområde er stabilt eller øges - den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for naturtypens opretholdelse, er til stede og vil være det fremover. - bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for naturtypen, er gunstig. En arts bevaringsstatus anses for gunstig, når: - bestandsudviklingen viser, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv - artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang eller vil blive mindsket - der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på lang sigt at bevare artens bestande
Natura 2000-plan	Natura 2000-planen fortæller, hvordan man skal behandle hvert af de 246 Natura 2000-områder, så man stopper tilbagegangen for naturtyper og arter i det enkelte område. Natura 2000-planen indeholder en basisanalyse af områdets aktuelle naturtilstand og trusler, mål for naturtilstanden og et indsatsprogram. Natura 2000-plan kan findes på Naturstyrelsens hjemmeside .
Natura 2000-handleplan	Natura 2000-planen udmøntes i handleplaner. En kommune skal således udarbejde en handleplan for, hvordan Natura 2000-planen vil blive realiseret inden for kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Kommunen skal efterfølgende sikre, at handleplanen gennemføres. På tilsvarende måde har Naturstyrelsen ansvaret for at udarbejde og gennemføre handleplaner for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer.
Offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner	Offentlige lodsejere har mulighed for selv at udarbejde drifts- og plejeplan som opfølgning på en Natura 2000-plan.

	I Natura 2000-handleplanen skal der være resuméer af de offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner.
Invasive arter	Invasive arter dækker over plante- og dyrearter, der af mennesket er blevet flyttet fra en del af verden til en anden og her påvirker hjemmehørende arter negativt. Et almindeligt brugt eksempel er kæmpe-bjørneklo, som er ført til Danmark fra Kaukasus og nu giver problemer i eksempelvis moser, hvor den udkonkurrerer hjemmehørende plantearter.
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	<p>I Natura 2000-tilskudsordning for skov er den skovnaturtypebevarende drift og pleje defineret på følgende måde:</p> <p>Alle arealer omfattes af en basissikring med følgende indhold:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedvarende skovdække • Ved skovdrift skal de karakteristiske træarter for skovnaturtypen fremmes • Ved foryngelse skal der anvendes en naturvenlig foryngelse • Ingen gødskning, kalkning eller kemisk bekæmpelse • Uforstyrret jordbund på mindst 2/3 af arealet • Ingen øget afvanding • Bevaring af eksisterende dødt ved og træer med hulheder • Plejeret til handleplan-myndigheden til bekæmpelse af arter, der optræder invasivt <p>Som minimum skal alle arealer i tilstandsklasse 1 omfattes af en supplerende sikring med én eller flere af følgende tiltag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevaring af store træer til død og henfald • Bekæmpelse af invasive arter • Etablering af naturlige vandstandsforhold • Forberedelse til skovgræsning
Urørt skov	<p>I Natura 2000-tilskudsordning for skov omfatter udlæg til urørt skov følgende restriktioner:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ingen skovdrift • Ingen fjernelse af levende eller døde træer • Ingen gødskning, kalkning eller kemisk bekæmpelse • Ingen forstyrrelse af jordbunden • Ingen oprensning eller nygravning af grøfter • Plejeret til handleplan-myndigheden til bekæmpelse af arter, der optræder invasivt
MVJ	Bruges her for alle tilsagnsarealer der er omfattet af tilskud i henhold til aftaler indgået imellem jordbrugerne og NaturErhvervstyrelsen. Der henvises til NaturErhvervstyrelsens hjemmeside for oversigt over tilsagnstyper. Oprindelig forkortelse for "Tilsagn om miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger", tilsagnstyper givet i perioden 1996 til 2007, der har en løbetid på 5, 10 eller 20 år.

Bilag 6: Strategisk Miljøvurdering

Jævnfør lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 om miljøvurdering (miljøvurderingsloven) skal der foretages en miljøvurdering af planer og programmer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse, eller som kan påvirke et internationalt beskyttelsesområde væsentligt.

Det foreliggende forslag til handleplans indhold er i vidt omfang baseret på Natura2000-planens forslag til foranstaltninger. Da det konkrete forslag til handleplan ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser end det, der fremgår af Natura2000-planen, vurderes forslaget til handleplan ikke at være omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer.

Middelfart
KOMMUNE

Miljøministeriet
Naturstyrelsen